

Oostkamp, natuurdomein Kampveld

Programma van Maatregelen

Auteur:

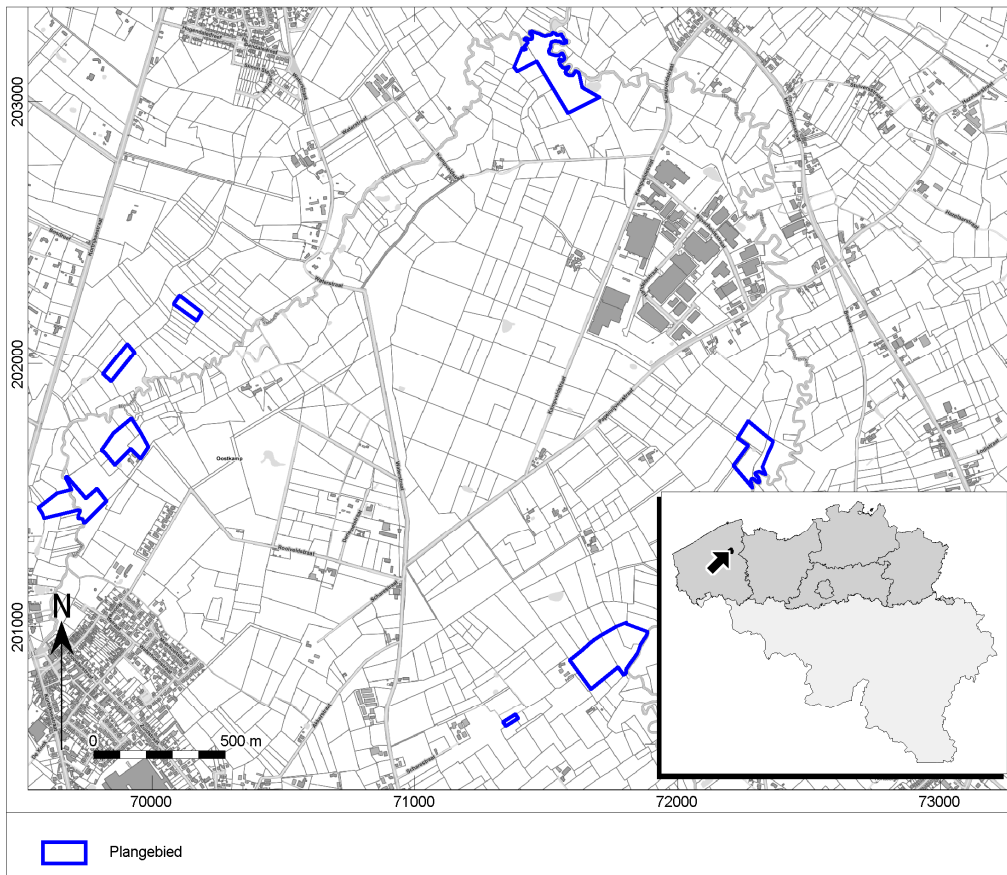
P.L.M. Hazen

Autorisatie:

X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in juni 2018 een nota opgesteld naar de archeologische waarde acht locaties binnen natuurdomein Kampveld te Oostkamp (afb. 1). De nota bestaat uit een proefsleuvenonderzoek (prospectie met ingreep in de bodem) en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen plannen tot de aanleg van acht poelen binnen het natuurdomein. Het onderzoek volgt op een Bureauonderzoek, uitgevoerd door ABO nv.¹

Afb. 1. Locatiekaart van de acht plangebieden.

¹ Praet 2017.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het onderzoek

2.1.1 Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek wees uit dat een archeologische verwachting van vanaf het Mesolithicum tot de Late Middeleeuwen in het plangebied aanwezig was. Het zwaartepunt is in het Finaal-Neolithicum te situeren. Met name uit de Prehistorie en de Middeleeuwen zijn er volgens die CAI ook daadwerkelijke archeologische vondsten in de nabijheid van het plangebied gevonden. Het milieuhygiënisch bodemonderzoek van ABO nv wees uit dat de bodem onverstoorde was en daarom het archeologisch bodemarchief waarschijnlijk goed bewaard is. Een reden voor de onverstoorde bodem is het langdurig onder bos staan van het gebied waardoor de bodem beschermd wordt tegen menselijke ingrepen of erosie.²

Ondanks bovenstaande verwachtingen is het plangebied onvoldoende onderzocht om een uitspraak te doen betreffende de archeologische waarde van het plangebied. De geplande werkzaamheden laten behoud in situ grotendeels niet toe. Daarom adviseerde ABO nv een prospectie met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven om beter grip te krijgen op de archeologische verwachting.

2.1.2 Proefsleuvenonderzoek

Een deel van de poelen is gelegen ter hoogte van bodems met zwak siltige zandlagen, maar diverse poelen zullen in alluviale kleibodems worden uitgegraven. Bij enkele poelen waren beide bodems aanwezig. Er zijn drie vindplaatsen aangetroffen, waarvan er één zich op een zandbodem situeert, en de andere in alluviale bodems zijn aangetroffen. Het gaat om vindplaatsen bij de poelen 4 en 9. De vindplaats in het uiterste westen van werkput 3 bij poel 4 is goed bewaard gebleven. De sporen zijn goed geconserveerd. De vindplaats lijkt aan te sluiten op de site Waardamme-Vijvers en kent daarmee een hoge informatie- en ensemblewaarde. Aanvullend archeologisch onderzoek zou een completer beeld van deze vindplaats geven.

De vindplaatsen in werkput 4 bij poel 4 en die bij poel 9 zijn matig geconserveerd. Bij de tweede vindplaats van poel 4 resteren over het algemeen slechts enkele centimeters van de paalsporen. De onregelmatige vorm in de coupe maakt het verder moeilijk de exacte aard te achterhalen. Daarmee heeft deze vindplaats een lage informatiewaarde. Aanvullend onderzoek zou geen kenniswinst opleveren. Hetzelfde geldt voor de vindplaats bij poel 9. Ondanks enkele duidelijke sporen lijkt de vindplaats deels verspoeld te zijn door de geul. Zodoende kan er bij een opgraving slechts beperkte aanvullende informatie verkregen worden. Deze informatiewinst is in het opzicht van de kosten en baten te gering om een opgraving te rechtvaardigen. Bij deze lage waardering voor beide sites speelt ook mee dat slechts een kleine oppervlakte verstoord gaat worden bij het uitgraven van de poel.

Bij de andere poelen is geen vindplaats aangetroffen. Er zijn in de natte zones verder ook geen indicaties voor off-site fenomenen.

3 Impactbepaling

Aanleiding van het onderzoek is de aanleg van negen poelen tussen de driehoek Waardamme (ZW), Oostkamp (N) en Hertsberge (ZO). Deze zones omvatten de volgende percelen: F426a, F438b, A306, 307a, 312a, A370, A314d, A340f, A342g, A135, A17, A18, E127b, E128a, E129b, E132a, E322c, E358d.

Het doel van deze poelen is de verfraaiing van het natuurdomein Kampveld. De poelen hebben een zwakke helling naar het centrum toe, zodat amfibieën de poelen makkelijk kunnen betreden. Het totale volume van de negen poelen omvat ca. 9900 m³. Het gaat hierbij om een oppervlakte van 9940 m². Dit is opgedeeld in

² Praet 2017.

drie zones, namelijk: noordelijke zone met 1 poel, westelijke zone met 5 poelen en oostelijke zone met 3 poelen. In tabel 3 is te zien hoeveel oppervlakte en volume er per poel gepland is om aan te leggen. De verstoring van de bodem ligt tussen de 1,5 en 3,25 meter onder het maaiveld. De maximale verstoringdiepte van de poelen zal te verwachten zijn bij poel 4 in de westelijke zone. De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

Tabel 1. Overzichtstabel van de geplande werken (bron: opdrachtgever 2017).

Omschrijving	Zone	Oppervlakte (m ²)	Diepte (-mMv)	Volume (m ³)
Poel 1	Westelijke	240	2	150
Poel 2	Westelijke	310	2	150
Poel 3	Westelijke	700	2.75	760
Poel 4	Westelijke	3240	3.25	3830
Poel 5	Westelijke	350	1.5	650
Poel 6	Oostelijke	300	2.5	320
Poel 7	Oostelijke	2550	2	1870
Poel 8	Oostelijke	850	2.75	900
Poel 9	Noordelijke	1400	2.5	1310
Totaal		9940		9990

4 Bepaling van maatregelen

Naar aanleiding van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek heeft overleg plaatsgevonden met de opdrachtgever. De opdrachtgever heeft de plannen zodanig aangepast dat de waardevolle vindplaats vrijwel volledig behouden zal blijven. Het ondiepe deel van de poel zal worden ingekort en deels verlegd, zodat deze volledig in de zone van de verlande beek komt te liggen. De aangetroffen waardevolle vindplaats blijft daarmee vrijwel volledig behouden. Voor het behoud in situ is een programma van maatregelen opgesteld (zie hoofdstuk 5).

Aangezien de vindplaats in situ behouden kan blijven, is geen vervolgonderzoek noodzakelijk ter hoogte van de vindplaats. De opdrachtgever en zijn onderaannemers dienen zich wel te houden aan de maatregelen zoals beschreven in het programma van maatregelen.

Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert verder om de ontwikkelingslocaties ter hoogte van de poelen 1, 2, 3, 6, 7, 8 en 9 vrij te geven. Daarmee vormt het prospectief onderzoek met ingreep in de bodem (in de vorm van proefsleuven) het einde van het onderzoek voor het plangebied Oostkamp, natuurdomein Kampveld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terreinen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.

5 Programma van maatregelen voor Behoud *In Situ*

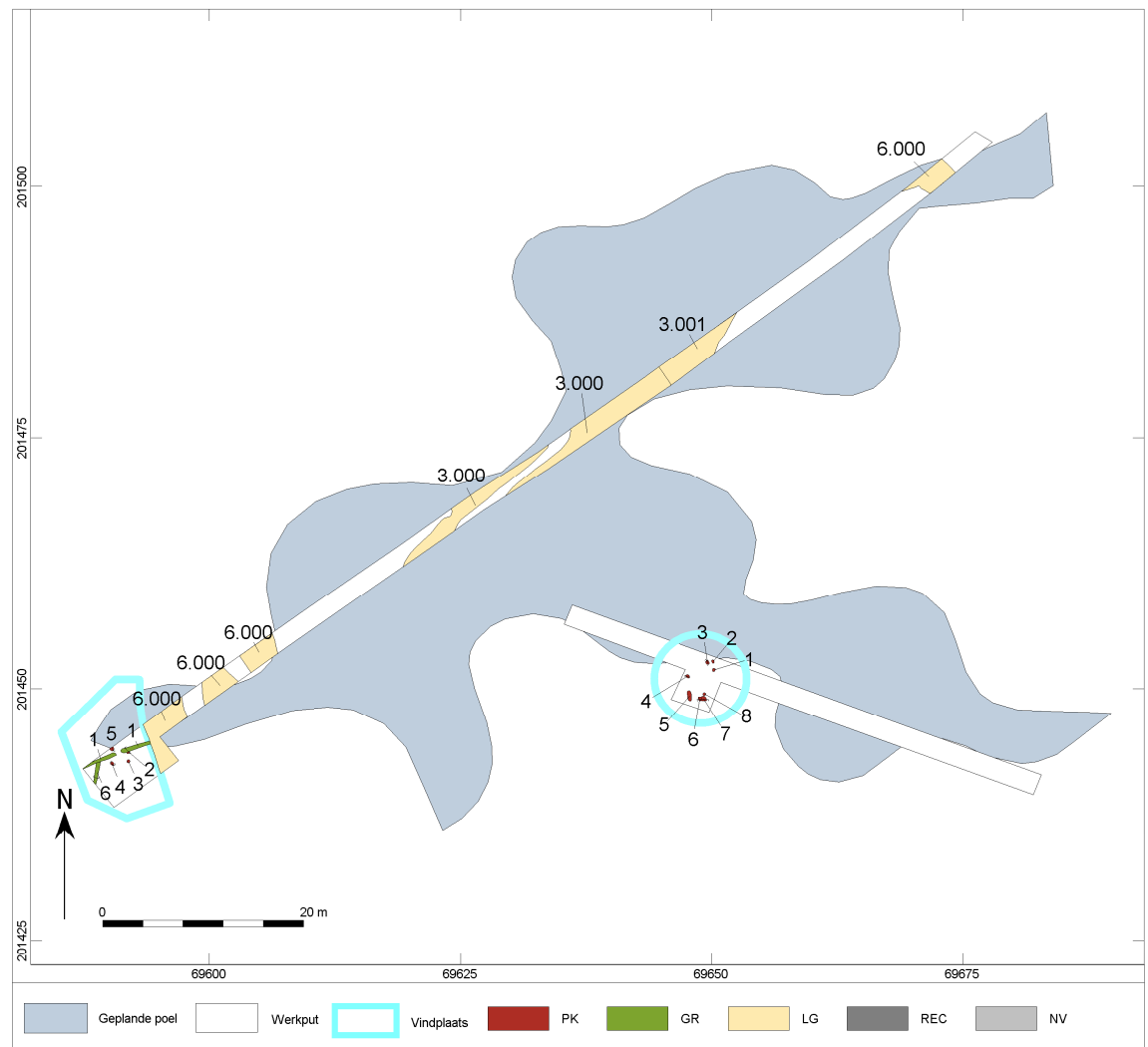
5.1 Administratieve gegevens

Uitgevoerde fasen binnen (archeologie)nota:	Bureauonderzoek; proefsleuvenonderzoek
Aanleiding:	Aanleg van poelen
Locatie:	Natuurdomein Kampveld
Plaats:	Oostkamp
Gemeente:	Oostkamp
Provincie:	West-Vlaanderen
Kadastrale gegevens:	Oostkamp Afd. 3;6;4/sectie F;A;E,/F426a, F438b, A306, 307a, 312a, A370, A314d, A340f, A342g, A135, A17, A18, E127b, E128a, E129b, E132a, E322c, E358d
Oppervlakte plangebied	Circa 9940 m ² (0,99 ha)/ 9990 m ³
Diepte bodemverstoring	max. 3,25 m –mv

Coördinaten (<i>bounding box</i> ; Lambertcoördinaten	71 472, 897 / 203 266, 463
(EPSG:31370)	69 568, 119 / 201 453, 121
	71 346, 649 / 200 618, 273
	72 362, 647 / 201 702, 898

5.2 Afbakening van de zones die in situ behouden blijven

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn drie kleine vindplaatsen aangetroffen, waarvan er één is gewaardeerd als behoudenswaardig: de vindplaats in het uiterste westen van werkput 3 bij poel 4 (afb. 2). Deze aangetroffen waardevolle vindplaats blijft vrijwel volledig behouden.

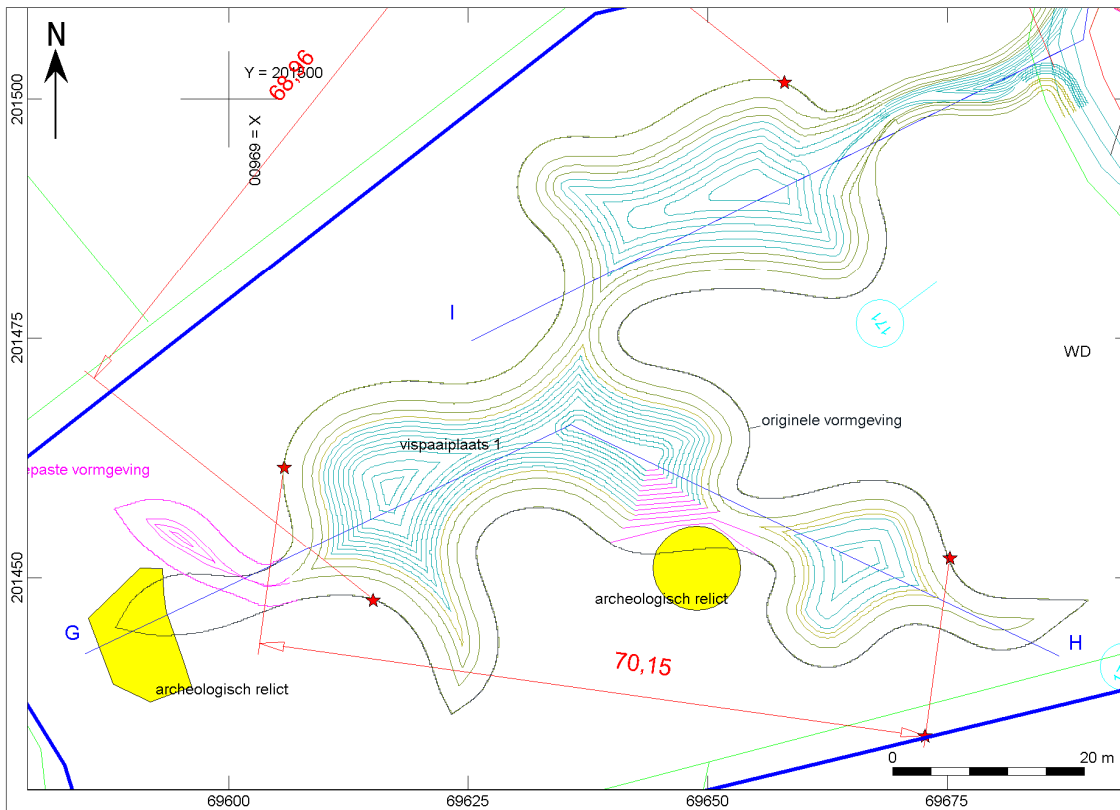

Afb. 2. Locatie van de vindplaatsen ter hoogte van poel 4: links de behoudenswaardige vindplaats in werkput 3, rechts de niet-behoudenswaardige vindplaats in werkput 4.

5.3 Strategie voor het behoud in situ

Naar aanleiding van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek heeft overleg plaatsgevonden met de opdrachtgever. De opdrachtgever heeft de plannen zodanig aangepast dat de waardevolle vindplaats vrijwel volledig behouden zal blijven. Het ondiepe deel van de poel zal worden ingekort en deels verlegd richting het noorden. De vindplaats in het uiterste westen van poel 4 is aan de oostzijde zeer goed te begrenzen. Hier heeft een oude geul de vindplaats volledig opgeruimd. Het valt zeker niet uit te sluiten dat met de aangepaste plannen de vindplaats nog net geraakt wordt. De ingrepen ter plaatse betreffen echter een ondiep deel van de poel, waarvan het diepste punt op ca. 75 cm onder maaiveld ligt. Hooguit wordt een

zone van 2 bij 1,5 m geraakt door de graafwerkzaamheden. Dat is zo minimaal dat er nauwelijks kennis verloren gaat. De aangetroffen waardevolle vindplaats blijft zodoende vrijwel volledig behouden (afb. 3).

Afb. 3. De aanpassingen ter hoogte van poel 4 (in paars) om de aanwezige vindplaatsen (in geel) te laten behouden.

5.4 Technische vereisten aan de uitvoeringswijze

Ter hoogte van de vindplaatsen vinden geen bodemingrepen plaats, ook niet van een geringe diepte of enkel de teelaarde. De vindplaatsen bevinden zich op ca. 40 tot 50 cm diepte onder het maaiveld. Dit is een buffer van voldoende dikte om de vindplaatsen te beschermen tegen werfverkeer. De vindplaatsen afdekken met rijplaten is daarom niet noodzakelijk. Ook kunnen de locaties van de vindplaatsen worden gebruikt als grondstock, mits er geen ingrepen in de bodem ter plaatse plaatsvinden.

5.5 Noodzakelijke competenties

Het personeel dient niet over enige specifieke competenties te beschikken. Ze moeten wel voldoen aan bovengeschreven technische vereisten.